

Seat No. : _____

NC-122
November-2021
B.A., Sem.-V
CC-302 : Sanskrit
(Sankhyakarika)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

સૂચના : (1) વિભાગ-Iમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નના જવાબ લખો.

Instructions : Write the answer to any **three** questions from Section – I.

(2) વિભાગ-Iમાં દરેક પ્રશ્ન સમાન ગુણ ધરાવે છે.

All question in Section – I carry equal marks.

(3) વિભાગ-IIમાં પ્રશ્ન – 9 ફરિજયાત છે.

Question – 9 in Section – II is compulsory.

વિભાગ – I / Section – I

1. નીચે આપેલ કારિકા સમજાવો : 14
 - (1) મૂલપ્રકૃતિરવિકૃતિર્મહદાદ્યાઃ પ્રકૃતિવિકૃતયઃ સપ્ત ।
ષોડશ્કસ્તુ વિકારો ન પ્રકૃતિર્ન વિકૃતિઃ પુરુષઃ ॥
 - (2) ચિત્રં યથાશ્રયમૃતે સ્થાણ્વાદિભ્યો વિના યથાચ્છાયા ।
તદ્વદ્વિના વિશેષૈર્ન તિષ્ઠતિ નિરાશ્રયં લિઙ્ગમ્ ॥
2. નીચે આપેલ ટૂંકનોંધ લખો : 14
 - (1) દુઃખત્રયમ્ ।
 - (2) ત્રિવિધં પ્રમાણમ્ ।
3. પ્રકૃતિનું સ્વરૂપ સમજાવી તેના અસ્તિત્વને સિદ્ધ કરતી દલીલોની ચર્ચા કરો. 14
4. વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : 14
 - (1) વ્યક્ત-અવ્યક્ત લક્ષણાનિ ।
 - (2) પુરુષ બહુત્વમ્ ।
5. સાંખ્યકારિકામાં નિરૂપાયેલ સૃષ્ટિ પ્રક્રિયા સમજાવો. 14

6. 'पुरुष-प्रकृति संयोगः' सांख्यकारिकाना संदर्भमां यथो. 14
7. 'सांख्य' शब्दनो अर्थ आपी, सांख्य दर्शननो उद्भव अने विकास यथो. 14
8. सांख्यकारिकामां निरूपित तत्त्वज्ञान वर्णवो. 14

विभाग – II / Section – II

9. जोडकां योज्य रीते जोडो : 8
(अ)	(ब)
(1) प्रकृतिः	(a) अविशेषाः
(2) सांख्यकारिका	(b) बुद्धि
(3) सत्त्वगुणः	(c) ऊर्ध्वगति
(4) तन्मात्रा	(d) संकल्पधर्म
(5) अध्यवसायः	(e) कपिल मुनि
(6) धर्मेण	(f) अव्यक्त तत्त्व
(7) मनः	(g) ईश्वर कृष्ण
(8) सांख्यदर्शन	(h) लघु, प्रकाशकम्
-